

13. Cloning of Macaque Monkeys by Somatic Cell Nuclear Transfer. Cell. Vol. 172, Iss. 3, January 25, 2018. URL: [http://www.cell.com/cell/pdf/S0092-8674\(18\)30057-6.pdf](http://www.cell.com/cell/pdf/S0092-8674(18)30057-6.pdf)

** Островська Богдана Василівна – кандидат юридичних наук, докторант відділу міжнародного права та порівняльного правознавства Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.*

Стаття надійшла до редакції 6 лютого 2018 р.

УДК 341.45 : 343.54

Дмитро Санакоєв *

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСКОРДОННОЇ СПІВПРАЦІ У ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

У статті досліджуються особливості нормативно-правового регулювання питань транскордонного співробітництва правоохоронних органів України у протидії торгівлі людьми. Опрацьовано та розкрито зміст ключових норм міжнародного і національного законодавства за вказаним напрямком. Здійснено спробу дослідити стан транскордонної співпраці у виявленні та розслідуванні торгівлі людьми. Окреслено можливі шляхи щодо активізації та підвищення рівня ефективності такого співробітництва спеціально уповноваженими суб'єктами Національної поліції України.

Ключові слова: торгівля людьми, міжнародне співробітництво, транскордонна співпраця, міжнародно-правові угоди, правоохоронні органи.

Санакоєв Д.Б. Нормативно-правове забезпечення трансграничного співробітництва в протидії торгівлі людьми.

В статье исследуются особенности нормативно-правового регулирования вопросов трансграничного сотрудничества правоохранительных органов Украины в протидії торгівлі людьми. Проанализировано и раскрыто содержание ключевых норм международного и национального законодательства по указанному направлению. Сделана попытка исследовать состояние трансграничного сотрудничества в выявлении и расследовании торгівлі людьми. Определены возможные пути активизации и повышения уровня эффективности такого сотрудничества специально уполномоченными субъектами Национальной полиции Украины.

Ключевые слова: торговля людьми, международное / трансграничное сотрудничество, международно-правовые договоры, правоохранительные органы.

Sanakoyev D.B. Normative and legal support for cross-border cooperation to counteracting human trafficking.

There is studying the features of the legislation of cross-border cooperation of Ukrainian law enforcement agencies in counteracting human trafficking. The key norms of international and national legislation in this direction was analyzed and disclosed. An attempt was made to research the state of cross-border cooperation in the detection of offences and investigation the human trafficking. Possible ways of development of technologies and technologies was defined. The possible ways of activating and increasing the level of effectiveness of such cooperation specially authorized subjects of the Ukrainian's National police was determined.

Keywords: human trafficking, international / cross-border cooperation, international legal agreements, law enforcement agencies.

За даними управління ООН з наркотиків і злочинності, оприлюднених у щорічній Всесвітній доповіді щодо торгівлі людьми за 2016 рік [1], протягом останніх 10 років профіль

виявлених жертв торгівлі людьми змінився. Попри те, що переважна більшість виявлених потерпілих, як і раніше – жінки, сьогодні спостерігається стійка тенденція до зростання частки дітей і чоловіків у загальній кількості виявлених жертв, аніж десять років тому. Поряд зі значним збільшенням частки чоловіків серед виявлених жертв торгівлі людьми, збільшується їх частка у торгівлі людьми з метою експлуатації у формі примусової праці (примусового надання послуг). Зокрема, приблизно чотири з десяти жертв, виявлених лише у період між 2012 і 2014 роками, були продані для примусової праці, з яких 63 % становили чоловіки [1, с. 6].

Подібна ситуація спостерігається і в Україні. Так, наприклад, питома вага чоловіків, які стали жертвами торгівлі людьми, у загальній кількості виявлених постраждалих зростає від 19 % у 2006 році до 60 % у 2016 році [2]. Основними формами експлуатації лишаються сексуальна та трудова, питома вага яких стабільно тримається у проміжку між 96 % у 2004 – 2006 рр., до 98 % у 2015 – 2016 рр., проте їх показники кардинально змінилися у бік примусової праці. Наприклад, із 2 794 (100 %) виявлених постраждалих протягом 2014 – 2016 рр. жертвами сексуальної та трудової експлуатації стали 2 727 осіб, з яких: винятково жінки (152 особи або 5,6 %) постраждали від сексуальної експлуатації, а 1067 жінок (41,4 %) та 1508 чоловіків (58,6 %) – від трудової [2]. Вказані дані абсолютно тотожні тенденціям, властивим країнам Східної Європи та Центральної Азії, де лише протягом 2012 – 2014 рр. зафіксовано 64 % випадків трудової експлуатації, 31 % – сексуальної та 5 % – інших форм [1, с. 8]. Незмінним «лідером» за критерієм країни призначення жертв торгівлі людьми протягом 2010 – 2016 рр. лишається Російська Федерація (67 %), далі йдуть Польща (13 %), Україна (8 %), країни Європейського Союзу (5 %), інші країни (6 %), Туреччина (1 %). Тобто 18 % від виявлених жертв торгівлі людьми експлуатувалися у країнах Євросоюзу (далі – ЄС. – Д.С.) [2].

Окреслені дані свідчать про те, що для правоохоронних органів України в цілому, та спеціалізованих підрозділів Національної поліції України, зокрема, актуальним є розвиток транскордонної та міжнародної співпраці щодо протидії організованій злочинності та торгівлі людьми. Важливим у цьому, на наш погляд, є нормативно-правове забезпечення такої співпраці, адже 19 із 27 адміністративно-територіальних одиниць України є прикордонними, а з державами-членами ЄС (Польща, Словаччина, Румунія, Угорщина) створено п'ять єврорегіонів [3].

Проблемним питанням міжнародного співробітництва під час виявлення, припинення та розслідування торгівлі людьми присвятили фахові дослідження вітчизняні і зарубіжні науковці й практики, зокрема: А. Аронович (Alexis A. Aronowitz), Н. Ахтирська, Б. Бігей (Bigej, Brianne), М. Вентрелла (Ventrella, Matilde), А. Войціховський, Н. Гловер (Nataliya Glover), В. Грохольський, Н. Гуторова, В. Дубина, С. Журавльов, Р. Кентрелл (Ryan D. Cantrell), В. Куц, М. Мерфі-Агелар (Murphy-Aguilar, Moira), К. Мохаус (Morehouse, Christal), С. Тіано (Tiano, Susan), Л. Терріто (Leonardo Territo), А. Орлеан, К. Левченко, О. Пігаєв, В. Пясковський, В. Філашкін, Т. Юденко та ін. Вагому роль у цьому напрямку відіграють також моніторингові кримінологічні та соціологічні дослідження, що здійснюються міжнародними інституціями та організаціями, зокрема, Управлінням ООН з наркотиків та злочинності, Організацією з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародною організацією з міграції, Міжнародною організацією праці, Міжнародним жіночим правозахисним центром «Ла Страда – Україна» та ін.

Не применшуючи місця і ролі окреслених та багатьох інших досліджень, зазначимо, що з'ясуванню ефективності реалізації форм міжнародного співробітництва у протидії торгівлі людьми увага приділялася фрагментарно, передусім у розрізі основних напрямів наукових розвідок авторів, а також на підставі узагальнених статистичних даних кримінологічного змісту в період до прийняття КПК 2012 року. Із реформуванням кримінального процесуального законодавства, а також в умовах ескалації «гібридних війн», постала нагальна потреба у переформатуванні й активізації транскордонного співробітництва прикордонних із Російською Федерацією регіонів у напрямку розширення співпраці з країнами ЄС та поглиблення міжнародної співпраці у протидії торгівлі людьми на рівні європейських інституцій, виробленні спільної позиції та налагодженні системних

підходів із питань нормативно-правового забезпечення правоохоронної діяльності за окресленим напрямком крізь призму євроатлантичних інтеграційних процесів. Посилення співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки з метою забезпечення верховенства права та поваги до прав людини і основоположних свобод визначено серед пріоритетних цілей укладеної Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [4].

Мета статті – окреслити особливості нормативно-правового регулювання міжнародної / транскордонної співпраці щодо протидії торгівлі людьми в умовах євроатлантичної інтеграції України та стан її реалізації в діяльності підрозділів Національної поліції України. Розв'язання вказаної мети зумовлює вирішення таких завдань: проаналізувати основні нормативно-правові акти щодо врегулювання цього питання; дослідити стан та ефективність застосування міжнародно-правових та національних актів підрозділами Національної поліції України у протидії торгівлі людьми; запропонувати шляхи удосконалення механізмів такого співробітництва.

Аналіз інституційно-правового забезпечення розвитку транскордонного співробітництва в Україні загалом, і у протидії торгівлі людьми, зокрема, засвідчив, що основу такої співпраці складають: 1) міжнародні нормативно-правові документи, ратифіковані Україною; 2) міждержавні угоди; 3) національне законодавство; 4) міжвідомчі міжнародні договори, укладені Генеральною прокуратурою України, а також 5) угоди та меморандуми про співпрацю, укладені на рівні МВС та Національної поліції України, що стосуються міжнародного співробітництва у сфері боротьби зі злочинністю.

Конститутивними, серед першої групи вказаних нормативно-правових актів, у протидії торгівлі людьми, є ратифіковані Україною: Загальна декларація прав людини (1948), Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950), Конвенція про статус біженців (1951), Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах (1959), Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поведінки і покарання (1984), Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, та покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності (2000), Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах (2001), Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми (2005), Рамкова Конвенція ООН проти організованої злочинності (1997), Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми (2005), Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму (2005), Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (2007).

Так, наприклад, *Конвенцією ООН проти транснаціональної організованої злочинності передбачено*: 1) одержання показань свідків або заяв від окремих осіб; вручення судових документів; проведення обшуку і здійснення виїмки або арешту; огляд об'єктів і ділянок місцевості; надання інформації, речових доказів і оцінок експертів; надання оригіналів або завірених копій відповідних документів і матеріалів; виявлення або відстеження доходів від злочинів, майна, засобів вчинення злочинів або інших предметів, тощо (ч. 3 ст. 18); 2) можливість (Тут і далі курсив наш. – Д.С.) суб'єктам взаємодії, без шкоди для внутрішнього законодавства та без попереднього запиту, передавати інформацію щодо кримінально-правових питань, компетентному органу іншої Держави-учасниці у випадках, коли вони вважають, що така інформація може надати допомогу цьому органу у здійсненні чи успішному завершенні розслідування і кримінального переслідування, або може привести до запиту про надання міжнародно-правової допомоги (ч. 4 ст. 18); 3) можливість проведення допиту особи в якості свідка чи експерта засобами відеозв'язку, якщо особиста присутність такої особи не є можливою або бажаною на території запитуючої держави (ч. 18 ст. 18); 4) можливість укладання двосторонніх та багатосторонніх угод чи домовленостей, що передбачатимуть проведення спільних розслідувань (ст. 19); 5) можливість використання таких спеціальних методів розслідування як контрольована поставка, візуальне спостереження із застосуванням спеціальних технічних засобів, а також проведення спеціальних операцій із залученням осіб, які співпрацюють на конфіденційній

основі (агентурні операції) (ст. 20); 6) можливості заохочення діючих або колишніх учасників організованих злочинних груп щодо надання ними інформації, що становить інтерес для компетентних правоохоронних органів країн-учасниць, зокрема щодо: а) надання ідентифікаційних даних, характеру, складу учасників, структури, місцезнаходження або діяльності організованих злочинних груп; б) їх зв'язків, у т. ч. міжнародних, з іншими організованими злочинними групами; в) злочинів, що готуються або вчинені організованими злочинними групами. У тому числі, передбачено доцільність заохочення вказаних категорій осіб до надання ними фактичної допомоги у сприянні позбавленню злочинних груп їх ресурсів або злочинних доходів (ст. 26).

Європейською конвенцією про взаємну допомогу у кримінальних справах (1959), а також Другим додатковим протоколом до неї (2001) передбачено можливість проведення слухання справ у режимі телефонної чи відеоконференції, якщо певній особі неможливо чи небажано з'являтися на території держави, що подала звернення. Окрім того, вказаними документами регламентовано можливість отримання запитів на одержання інформації про банківські рахунки та банківські операції; надання взаємної правової допомоги адміністративним органам влади; можливість держав обмінюватися інформацією щодо розслідувань або судочинства *без отримання відповідного попереднього запиту*. Додатково передбачено можливість підрозділів поліції, у разі потреби, під час спостереження за особою при перетині кордону однієї країни, продовжити таке спостереження на території іншої країни (ст. 17 Додаткового протоколу), а також регламентовано можливість роботи та повноваження окремих підрозділів у складі об'єднаних слідчих груп; способи перехоплення телекомунікаційних повідомлень та використання їх у доказуванні суб'єктами транскордонної співпраці (у разі наявності/відсутності у країн технічного устаткування) тощо (ст. 20 Додаткового протоколу).

Зауважимо, що вітчизняними правоохоронцями ці та інші заходи, у т. ч. утворення спільних слідчих груп, допит шляхом проведення відео- або телефонної конференції, контрольована поставка, прикордонне переслідування можуть бути реалізовані у кримінальному провадженні на підставі міжнародної угоди, а у разі її відсутності – на засадах взаємності (ст.ст. 542–544, 567–571 КПК України).

На національному рівні сьогодні основним нормативно-правовим актом у сфері правового регулювання протидії торгівлі людьми є Закон України «Про протидію торгівлі людьми» (2011). Водночас, у контексті нашого дослідження, акцентуємо увагу на документах, що стосуються міжнародного / транскордонного співробітництва загалом, та напрямку протидії злочинності, зокрема: Закон України «Про основи національної безпеки України» (2003), Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року (2014), Стратегія національної безпеки України (2015), Закон України «Про Національну поліцію» (2015), Кримінальний процесуальний кодекс України (2012), Постанова Кабінету Міністрів України № 877 «Про затвердження Положення про Національну поліцію» (2015).

Про стан міжнародного співробітництва підрозділів Національної поліції України (Далі – НП. – Д.С.) з правоохоронними органами зарубіжних країн свідчать, зокрема, звітно-статистичні дані Головного слідчого управління (Далі – ГСУ. – Д.С.) НП України. Так, протягом 2017 року ГСУ організовано виконання слідчими підрозділами НП України 395 запитів (доручень, клопотань) про міжнародну правову допомогу що на 212, або на 116 % більше, ніж у 2016 році. Відповідно, у зазначений період залишок невиконаних доручень збільшився. На початок 2017 року залишок складав 90 запитів, а на початок 2018 року – 193, що на 103 або на 114 % більше показника початку 2017 року (184 – запити, що надійшли у 2017 році, 8 – у 2016 р., 1 – у 2015 р.) [5, с. 2]. Зміст питань, що підлягали з'ясуванню, зумовлював необхідність ГСУ НП України скеровувати запити до різних відомств, зокрема до Державної міграційної служби України (44), Міністерства юстиції України (22), Державної прикордонної служби України (14). Найбільше запитів про надання міжнародної правової допомоги у 2017 році надійшло з Республіки Білорусь – 111 (у 2016 році – 135), Російської Федерації – 62 (25), з Казахстану – 20 (у 2015 році – 16), з Федеративної Республіки Німеччина та Чеської Республіки по 20 (12 та 16 відповідно у 2016 році) [5, с. 2].

Слід враховувати, що з часу набрання чинності КПК України 2012 року процедура надання міжнародно-правової допомоги через уповноважений (центральний) орган України є децентралізованою, тобто дані, наведені ГСУ НП України, відображують лише кількість запитів (доручень, клопотань), що надійшли безпосередньо до вказаного управління з територіальних підрозділів. Для більш цілісної картини доцільним є аналіз звітної інформації Генеральної прокуратури України (*Далі – ГПУ – Д.С.*), де акумулюється вся інформація щодо запитів про міжнародно-правову допомогу по країні у межах досудового розслідування.

Так, за офіційними даними ГПУ, у 2015 році з НП України надійшло 296 запитів про міжнародно-правову допомогу, з яких 191 – щодо виконання процесуальних дій, 96 – з питань екстрадиції та 9 у порядку перейняття кримінального провадження. У 2016 році – 238 запитів, з яких 144 – щодо виконання процесуальних дій, 90 – з питань екстрадиції та 4 у порядку перейняття кримінального провадження. У 2017 році надійшло 338 запитів, з яких 235 – щодо виконання процесуальних дій, 92 – з питань екстрадиції та 11 у порядку перейняття кримінального провадження [6].

Результати проведеного нами дослідження засвідчили [7, с. 69], що у напрямку протидії торгівлі людьми взаємодія на міжнародному, у т.ч. й транскордонному рівні обмежується рамками виконання міжнародних запитів і слідчих доручень у кримінальних провадженнях. Зміст цих доручень, як правило, зводився або до отримання інформації щодо проживання тієї чи іншої особи за певною адресою, або щодо ідентифікації особи, яка становить інтерес правоохоронних органів, або з метою підтвердження інформації про наявність певної фірми, що займалася організацією виїзду за кордон чи то прийомом українських жінок та дівчат на своїй території. Тобто, за допомогою міжнародних доручень органи досудового розслідування намагалися, здебільшого, ідентифікувати або встановити місцезнаходження певних осіб, а також канали постачання людей. Отримані нами дані частково підтверджуються звітними показниками ГПУ, за якими із 872 запитів про міжнародно-правову допомогу протягом 2015 – 2017 років 570 були пов'язані із виконанням процесуальних дій, а 278 – з питань екстрадиції [6].

Аналіз матеріалів практики, а також останніх аналітичних та наукових публікацій, звітно-статичних даних уповноважених суб'єктів протидії торгівлі людьми засвідчив, що виконання вказаних доручень займає невиправдано багато часу, що доволі часто призводить до втрати важливих доказів злочинної діяльності торгівців людьми [див., наприклад: 8; 9].

За результатами узагальнення стану забезпечення законності при реєстрації та розслідуванні кримінальних проваджень за фактами торгівлі людьми у 2016 році встановлено, що органами прокуратури не вживаються належні заходи, спрямовані на активізацію діяльності органів НП України щодо виявлення, припинення та належного розслідування злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми. Зокрема, при незначному зростанні кількості виявлених злочинів (115) жодного з них не обліковано у Волинській, Житомирській, Запорізькій, Кіровоградській, Сумській, Миколаївській, Хмельницькій, Чернівецькій областях, та лише по одному факту обліковано у Закарпатській, Івано-Франківській, Полтавській, Рівненській та Черкаській областях [10, с. 19]. Фактично згорнуто роботу з протидії торгівлі людьми відповідними підрозділами Національної поліції України у Закарпатській, Запорізькій, Рівненській, Сумській, Миколаївській, Хмельницькій областях за відсутності реагування на такі факти з боку регіональних прокуратур [10, с. 19].

Наведені дані свідчать про те, що суб'єктами виявлення та розслідування торгівлі людьми підрозділів НП України не використовуються, або ж використовуються неефективно наявні можливості загальних і спеціальних міжнародно-правових актів про боротьбу зі злочинністю, прийнятих на рівні ООН, Ради Європи та ЄС, а також міжвідомчих міжнародних договорів, укладених ГПУ, а також угод та меморандумів про співпрацю, укладених МВС та НП України із прикордонними регіонами, що належать до країн призначення та транзиту українських громадян для експлуатації. До цього переліку варто додати також міжнародні міжвідомчі угоди, укладені Міністерством юстиції України з країнами Європи (22), СНД (18), Азії (5), Африки (2) [11].

Аналіз практики діяльності оперативних та слідчих підрозділів НП України засвідчив, що правоохоронці здебільшого співпрацюють із зарубіжними колегами саме у межах взаємної міжнародно-правової допомоги, проте *не генерують* питання щодо реалізації міжурядових договорів про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах, а також у напрямку протидії організованих транснаціональній злочинності, ратифікованих Україною. На наш погляд, вагомість таких договорів у тому, що за узгодженням із центральними службами своїх міністерств і в межах своєї компетенції органи НП України прикордонних регіонів мають нагоду самостійно проводити скоординовані операції з попередження, виявлення, припинення і розслідування злочинів. Окрім цього, вказані підрозділи уповноважені підписувати протоколи про взаємодію (додаткові протоколи), головними перевагами яких є усунення необхідності розробки окремих двосторонніх угод та зменшення ризику протидії такому співробітництву злочинними групами, які мають корумповані зв'язки.

Зазначені можливості прямо передбачені Законом України «Про протидію торгівлі людьми» де визначено, що Україна бере участь у міжнародному співробітництві у сфері протидії торгівлі людьми на державному, регіональному та місцевому рівнях. Суб'єкти, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, мають право *укладати договори про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки* з відповідними органами іноземних держав, міжнародними організаціями згідно із законодавством України (ч. 1, 2 ст. 28).

Так, за даними Департаменту нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні та координації правоохоронної діяльності ГПУ, процесуальні керівники не вживають заходів, спрямованих на забезпечення передачі відповідних матеріалів до компетентних органів іноземних держав для перейняття кримінального переслідування громадян цих держав, якими вчинені вказані злочини. Зокрема, з 26 кримінальних проваджень, за якими експлуатація потерпілих здійснювалася за кордоном, у 21 такі рішення не приймалися (м. Київ, Вінницька, Житомирська, Київська, Тернопільська, Херсонська, Чернігівська області) [10, с. 19].

Суттєво сприяти вирішенню вказаних та інших проблемних питань, за умови їх врахування у практиці протидії транснаціональній торгівлі людьми, можуть укладені угоди з Європолом [12] та Євроюстом [13], ратифіковані Україною у першому кварталі 2017 року.

Висновки. Проведений нами аналіз нормативно-правового забезпечення транскордонного співробітництва у діяльності щодо протидії торгівлі людьми, а також узагальнення матеріалів практики підрозділів НП України дозволили виокремити окремі проблемні аспекти такої діяльності та запропонувати відповідні шляхи їх вирішення, зокрема:

1) потребує реалізації внутрішньовідомча інформаційна кампанія щодо забезпечення суб'єктів протидії торгівлі людьми методичними рекомендаціями (інструкцією) про порядок здійснення взаємодії із зарубіжними фахівцями у межах транскордонної співпраці та обміну оперативною та іншою інформацією оперативного призначення;

2) узгодити можливість транскордонної співпраці у режимі он-лайн обміну інформацією з питань, що цікавлять оперативні та слідчі підрозділи прикордонних регіонів;

3) розглянути питання щодо можливості надання запитів про міжнародно-правову допомогу між правоохоронними органами держав у межах адміністративно-територіальних прикордонних регіонів із обов'язковим інформуванням центрального апарату Національної поліції та Генеральної прокуратури України;

4) створити постійно діючі міждержавні спеціалізовані слідчі групи з метою протидії злочинності у прикордонних з Україною регіонах;

5) забезпечити процес розслідування злочинів слідчими, що спеціалізуються винятково на торгівлі людьми, що вчиняється організованими, у т.ч. транснаціональними групами;

6) передбачити у штатному розписі підрозділів на рівні ГУНП областей посаду перекладача з метою своєчасного та оперативного перекладу матеріалів для надсилання запитів про міжнародно-правову допомогу, а також виконання доручень запитуючих сторін.

Список використаних джерел:

1. UNODC, **Global Report on Trafficking in Persons 2016** (United Nations publication, Sales No. E.16.IV.6). URL: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2016_Global_Report_on_Trafficking_in_Persons.pdf

2. Протидія торгівлі людьми в Україні: Статистика МОМ станом на 30 червня 2017 року / Міжнародна організація з міграції в Україні. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/iom_vot_statistics_ukr_june2017.doc

3. Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2016 – 2020 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 № 554. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/554-2016-п>

4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Том 1. Ст. 2125.

5. Аналітична довідка про здійснення слідчими органів Національної поліції України міжнародного співробітництва протягом 2017 року. К. : ГСУ НП України, 2018. 12 с.

6. Статистична інформація про стан злочинності та результати прокурорсько-слідчої діяльності / Генеральна прокуратура України. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>

7. Санакоєв Д.Б. Розслідування торгівлі людьми, вчиненої організованими групами: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Санакоєв Дмитро Борисович. Дн. : ДДУВС, 2009. 255 с.

8. Транскордонна співпраця: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали регіонального круглого столу (24 березня 2017 року). К. : Національна академія прокуратури України, 2017. 162 с.

9. Транскордонна співпраця: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали II Регіонального круглого столу (28–29 вересня 2017 року). К.: Національна академія прокуратури України, 2017. 262 с.

10. Бедриківський В. Проблемні питання прокурорського нагляду // Транскордонна співпраця: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали регіонального круглого столу (24 березня 2017 року). К.: Національна академія прокуратури України, 2017. С. 19–26.

11. Міжвідомче міжнародне співробітництво (станом на 03.10.2017) / Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/cat_23135

12. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16

13. Угода про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_024-16

** Санакоєв Дмитро Борисович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності та спеціальної техніки факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.*

Стаття надійшла до редакції 10 лютого 2018 р.